

A-PBT-A-32/2013. Ajánlás

A Pénzügyi Békéltető Testület a Dr. S.P. ügyvéd (xxx) által képviselt **F.G. kérelmező** (xxx; a továbbiakban: *Kérelmező*) **UNIQA Biztosító Zrt.** (1134 Budapest, Róbert Károly krt. 70-74.; a továbbiakban: *Pénzügyi Szolgáltató*) ellen benyújtott kérelmére indult, xxx ügyszám alatt nyilvántartásba vett, pénzügyi fogyasztói jogvita rendezésére irányuló eljárásban – meghallgatáson kívül – az alábbi

AJÁNLÁST

hozta:

A Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa felhívja a Pénzügyi Szolgáltatót, hogy az ajánlás kézhezvételétől számított 15 (tizenöt) naptári napon belül állapítsa meg a Kérelmező xxx kötvényszámú, TALON Pro módozatú befektetéssel kombinált, egyszeri díjas életbiztosításán nyilvántartott befektetési egységek 2008. november 24. napi értékelési napra vonatkozó vételi árfolyamát, valamint az életbiztosítás ezen árfolyam figyelembevételével számított visszavásárlási értékét, és az így megállapított visszavásárlási érték és a Kérelmező részére ténylegesen megfizetett visszavásárlási érték közötti különbözetet – amennyiben az pozitív – a Kérelmező felé fizesse meg.

A Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa felhívja továbbá a Pénzügyi Szolgáltatót, hogy a Kérelmező felé fizesse meg a fent nevezett életbiztosítás 2008. november 24. napi értékelési nap figyelembevételével számított visszavásárlási értékének teljes összege után a 2008. december 10. napjától 2009. április 8. napjáig terjedő időtartamra, a 2008. november 24. napi értékelési nap figyelembevételével számított visszavásárlási érték és a Kérelmező részére ténylegesen megfizetett visszavásárlási érték közötti különbözet összege után – amennyiben az pozitív – pedig a 2009. április 9. napjától a megfizetés napjáig terjedő időtartamra vonatkozó, Ptk. 301. § (1) bekezdése szerinti késedelmi kamatát.

Az ajánlás ellen fellebbezésnek helye nincs, azonban annak kézbesítésétől számított 15 napon belül hatályon kívül helyezése kérhető a Fővárosi Törvényszéktől, ha a tanács összetétele vagy eljárása nem felelt meg a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (a továbbiakban: *Psztv.*) rendelkezéseinek, a Pénzügyi Békéltető Testületnek nem volt hatásköre az eljárásra, a kérelem meghallgatás nélküli elutasításának lett volna helye.

A Pénzügyi Szolgáltató az ajánlás hatályon kívül helyezését a fentiekén túl – az ajánlás részére történt kézbesítésétől számított tizenöt napon belül – akkor is kérheti a Fővárosi Törvényszéktől, ha az ajánlás tartalma nem felel meg a jogszabályoknak.

Ha a Pénzügyi Szolgáltató az ajánlásnak nem tesz eleget, a Pénzügyi Békéltető Testület – a Kérelmező nevének megjelölése nélkül – jogosult a jogvita tartalmának rövid leírását és az eljárás eredményét – legkorábban az ajánlásnak a pénzügyi szolgáltató részére történt kézbesítésétől számított hatvan nap elteltével – nyilvánosságra hozni.

A Pénzügyi Békéltető Testület felhívja a Pénzügyi Szolgáltatót és a Kérelmezőt, hogy jelen ajánlás végrehajtásáról az ajánlás kézhezvételét követő 60 napon belül írásban tájékoztassák a Testületet.

A Pénzügyi Békéltető Testület ajánlása nem érinti a Kérelmező azon jogát, hogy a Pénzügyi Szolgáltatóval szembeni igényét bírósági eljárás keretében érvényesítse.

A Pénzügyi Békéltető Testület döntését a Psztv. 94. §-ának b) pontja, 97. §-a, valamint 100. §-ának (1) bekezdése alapján hozta meg.

INDOKOLÁS

A Kérelmező a 2013. április 2. napján indult eljárásban kérelemmel (a továbbiakban: *Kérelem*) fordult a Pénzügyi Békéltető Testülethez, amelyben a Pénzügyi Szolgáltatóval szemben fennálló, befektetési egységhez kötött életbiztosításból fakadó igényével kapcsolatos jogvitája felülvizsgálatát kérte a Testülettől.

A Kérelemben ismertetett tényállás szerint a Kérelmező TALON Pro módozatú befektetéssel kombinált, egyszeri díjas életbiztosítást (a továbbiakban: *Életbiztosítás*) kötött a Pénzügyi Szolgáltatóval. A kérelmező xxx-es kötvényszámú Életbiztosítása 2006. augusztus 31. napi kezdettel, 7 éves tartammal, 40.000.000 Ft egyszeri díjjal jött létre. A Kérelmező az Életbiztosítás egyszeri díját szabályszerűen megfizette a Pénzügyi Szolgáltató felé. A befizetett egyszeri díj a szerződéskötéskor a Kérelmező szerződése esetében a következő eszközalapokba került elhelyezésre: 30% ingatlan eszközalap, 20% Kelet-európai részvény eszközalap, 35% Abszolút hozam eszközalap és 15% Ázsiai részvény.

A Kérelmező 2008. november 21. napján visszavásárlási megbízást nyújtott be a Pénzügyi Szolgáltató felé. Ekkor a befektetési egységek 100%-a ingatlan eszközalapban volt elhelyezve.

A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete (PSZÁF) a J-III-200/2008. számú, 2008. november 7. napján kelt határozatával úgy rendelkezett, hogy „az Alapkezelő által kezelt nyilvános vagy zártkörű nyílt végű ingatlanalap (továbbiakban: ingatlanalap) illetve a nyilvános ingatlanalapokba befektető befektetési alap (továbbiakban: ingatlanalapok alapja) befektetési jegyeinek folyamatos forgalmazását 10 forgalmazási napra felfüggeszti”. A felfüggesztés érintette a Kérelmező életbiztosítását is, mivel annak összetételében szereplő CARION Ingatlan Befektetési Alap és Raiffeisen Alap szerepelt a PSZÁF határozat mellékletében. Ennek megfelelően a tárgybeli ingatlanalap folyamatos forgalmazásának felfüggesztése 2008. november 21. napján szűnt meg, azaz az első forgalmazási nap 2008. november 24. napja volt, melynek alapján a Kérelmező álláspontja szerint a biztosítónak a visszavásárlási kérelemnek megfelelően a 2008. november 24. napja szerinti értéken kellett volna meghatároznia a visszavásárlási értéket.

Ezzel szemben a Pénzügyi Szolgáltató 2009. január 20. napján kelt levelével, a Kérelmező visszavásárlási kérelmét követő csaknem 2 hónap elteltével a Kérelmezőt arról tájékoztatta, hogy „az UNIQA Biztosító Zrt-nek a mögöttes befektetési alapok teljes körű, tényleges forgalmazásának megindulásáig (várhatóan legkorábban a 2008. november 24. napjától számított 90. forgalmazási napig) értékelési napot nem áll módjában kijelölnie”.

A Kérelmező véleménye szerint a Pénzügyi Szolgáltató hivatkozása nem csupán nélkülöz minden jogalapot, de azért is érthetetlen, mert a biztosítástechnikai tartalék a Kérelmező esetében csak részben került Raiffeisen ingatlan befektetési alapba (amelynek módosult kezelési szabályzata szerint az általa kibocsátott befektetési jegyeket 90 napos elszámolással, a 90. forgalmazási napon érvényes árfolyamon váltja vissza az Alap), továbbá a hivatkozott PSZÁF határozat a befektetési jegyek folyamatos forgalmazását kizárólag 10 forgalmazási napra függesztette fel és nem többre, ezért a forgalmazásnak és értékelésnek a 10 nap leteltét követően semmilyen akadálya nem volt – a Kérelmező álláspontja szerint.

A Kérelmező kiemelte, hogy a PSZÁF hivatkozott J-III-200/2008. számú határozata a Kérelmező és a Pénzügyi Szolgáltató között létrejött biztosítási szerződések rendelkezéseit nem változtatja meg, módosítja vagy hatálytalanítja tekintettel arra, hogy kötelezettségeket csak az ingatlan alapkezelők vonatkozásában állapít meg.

Előadta, hogy a Kérelmező a Pénzügyi Szolgáltatóval kötött biztosítási szerződést, amelyből következően a Pénzügyi Szolgáltató a biztosítási szerződést köteles teljesíteni mind a biztosítási események, mind pedig a visszavásárlási megbízás teljesítése vonatkozásában a Kérelmező irányában, amely biztosítási jogviszony a Pénzügyi Szolgáltató és a befektetési alapkezelő között fennálló bármely jogviszonytól független.

A Kérelmező állítása szerint a Pénzügyi Szolgáltató sem 2008. november 21. napját megelőzően, sem a visszavásárlási megbízás átvételekor, sem pedig a 2008. november 24. napját követő időszakban nem tájékoztatta őt sem a PSZÁF határozatáról, sem arról, hogy a visszavásárlási megbízás teljesítésének a napja vagy a visszavásárlási összeg értékének számítása a szerződésben meghatározottaktól eltérő lenne. A Kérelmező számára hátrányosan megváltoztatott elszámolási időpontot és módszert egyszerűen csak tényként közölte a Kérelmezővel, mindezt a visszavásárlási kérelem befogadását követően több mint két hónappal. A Kérelmező a szerződésben rögzítettől eltérő elszámolási módot, időpontot és értéknapot nem fogadta el.

A Kérelmező csatolta a Pénzügyi Békéltető Testület felé a PSZÁF xxx számú, a Kérelmező panasa alapján kiadott tájékoztató levelet, amely a Kérelmező álláspontja szerint egyértelműen alátámasztja, hogy a benyújtott visszavásárlási megbízások alapján a visszavásárlási összeg a biztosítás vonatkozásában 2008. november 24. napján pontosan meghatározható és meghatározandó volt.

A Kérelmező álláspontja szerint a létrejött biztosítási szerződések érvényes és hatályos rendelkezései 2008. november 21. napjáig, és ezt követően sem változtak meg, tehát érvényesek és hatályosak voltak azok a rendelkezések, amelyeket az általános szerződési feltételek a visszavásárlási összeg értékének meghatározása és esedékessége vonatkozásában a szerződéskötés időpontjában tartalmaztak. E körben hivatkozott a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltakra, mely szerint „Az általános szerződési feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha alkalmazója lehetővé tette, hogy a másik fél annak tartalmát megismerje, és ha azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadta.” Ugyanezen § (2) bekezdése szerint „Külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél – a külön, figyelemfelhívó tájékoztatást követően – kifejezetten elfogadta.”

Mindezek alapján a Kérelmező álláspontja szerint, az általa 2008. november 21. napján adott és a Pénzügyi Szolgáltató által visszaigazolt visszavásárlási megbízás alapján a visszavásárlási összeg esedékessé vált 2008. november 24. napján, a 2008. november 24. napja szerinti árfolyamon.

A Kérelmező előadta, hogy a Biztosítás visszavásárlási értéke 19.087.974 Ft összegben került meghatározásra, melyből levonásra került a kötvénykölcsön és az ahhoz kapcsolódó kamattartozás 11.200.068 Ft-os összege, melynek alapján 2009. április 8. napján 7.887.907 Ft összeget utalt át a Kérelmező részére a Pénzügyi Szolgáltató.

A Pénzügyi Szolgáltató Kérelmező panaszát elutasító válaszára figyelemmel a Kérelmező kérte a Pénzügyi Békéltető Testületet, hogy határozatával kötelezze a Pénzügyi Szolgáltatót arra, hogy a Kérelmezővel megkötött Életbiztosítás alapján számoljon el és fizesse meg a Kérelmező részére, a Kérelmezőt az Életbiztosítás alapján 2008. november 24. napján megillető visszavásárlási összegek és a már kifizetett összegeknek számított különbözetét azzal, hogy kérte a folyósított 5.000.000 Ft és 6.000.000 Ft értékű kötvénykölcsonök levonását tőkeértéken. Kérte továbbá a teljes összeg után a 2008. december 10. napjától 2009. április 8. napjáig terjedő időtartamra, valamint a különbözetnek a 2009. március 30. napjától a megfizetésig terjedő időtartamra számított késedelmi kamatainak megfizetésére kötelezni a Pénzügyi Szolgáltatót. Kérte továbbá az ügyben felmerült igazolt ügyvédi költségeinek megtérítését.

A Pénzügyi Szolgáltató válasziratában fenntartotta a Kérelmezőhöz intézett leveleiben foglaltakat, mely szerint a Kérelmező igényének jogosságát nem ismeri el. Álláspontja szerint a Pénzügyi Szolgáltató a visszavásárlás során jogszerűen járt el.

A Pénzügyi Szolgáltató kifejtette, hogy a Bit. 3. § (4) bekezdése alapján a Pénzügyi Szolgáltató az ügyfelek megtakarításait „az általa létrehozott, önálló befektetési politikával rendelkező, elkülönítetten kezelt – azonos értékű, elméleti elszámolási részekből (befektetési egységekből) álló – eszközállományokba (eszközalapokba)” helyezi el. A Pénzügyi Szolgáltató maga nem forgalmaz befektetési alapokat. Ezen eszközalapok befektetési politikáját az ügyfelek a biztosítási kötvény 2. számú mellékletében a biztosítás megkötésekor megismerik és aláírásukkal elfogadják. Az eszközalapok befektetési politikájának, illetve befektetési összetételének konkrét változásairól a biztosítási feltételekben hivatkozott internetes elérhetőségeken a Biztosító rendszeresen tájékoztatást ad az ügyfelek részére, ahogyan ezt az általa létrehozott Ingatlan eszközalap esetében is megtette.

A Kérelemben hivatkozott PSZÁF határozat a Kérelmező és a Pénzügyi Szolgáltató közötti szerződés alapján az Alapkezelők kötelezésével a Pénzügyi Szolgáltató vonatkozó eszközalapjának befektetési háttérét képező befektetési alapok forgalmazásának feltételeit befolyásolta olyan mértékben, hogy értékelési nap meghirdetésére nem nyújtott lehetőséget. A 2008. november 7. napján a PSZAF által 10 munkanapra felfüggesztésre került, majd 2008. november 27. napján újraindított ingatlanalapok a felfüggesztés időszaka alatt a kezelési szabályzatukat úgy módosították, hogy a visszaváltási tranzakciók elszámolására 90 munkanapos határidővel vállaltak kötelezettséget. A befektetési alapkezelők a visszaváltási megbízás beadását követő 90 kereskedési nappal későbbi árfolyamot alkalmazták a készpénzforgalom során. Ez a Pénzügyi Szolgáltató számára azt jelentette, hogy az ügyfelei visszaváltási igényeinek teljesítésére alkalmazható, tényleges készpénzforgalommal összekapcsolt ingatlanalap árfolyamot, annak beadásától számított 90 kereskedési napig nem ismerhette, ami az ügyfelek ez irányú igényeinek teljesítésére a Pénzügyi Szolgáltató által a befektetési egységekhez kötött életbiztosításainak eszközalapjaira aktuálisan is alkalmazott 1 munkanapos elszámolási határidővel nem volt összeegyeztethető.

Tekintettel arra, hogy az eszközalapok az azokba befektető ügyfelek számára a mögöttes eszközökből egyenlő részesedést biztosítanak, a tranzakcióknak egy kizárólag elméleti árfolyamon, a likvid eszközrészről történő esetleges teljesítése az eszközalap befektetési egységeit vissza nem váltó ügyfelek érdekeit sértette volna. Ezért a fent ismertetett készpénzelszámolás időbeli különbsége miatt, illetve a forgalmazás alapfeltételének, a kétoldalú árjegyzés hiánya miatt, a Pénzügyi Szolgáltató az összes ingatlan befektetési alapot is tartalmazó eszközalapjaiba fektető ügyfelének érdekeire való tekintettel, az első tényleges

készpénzforgalommal összekötött elszámolási nap ismeretéig, felfüggesztette az eszközalapok értékelését.

A Pénzügyi Szolgáltató kiemelte, hogy a biztosítástechnikai tartalékok tartalmáról, képzésének és felhasználásának rendjéről szóló 8/2001. (11.22.) PM rendelet 15. § (2) bekezdése – álláspontja szerint – nem vonatkozik a biztosító és az ügyfél közötti elszámolási viszonyra, a befektetési egység árfolyam kiszámítására. A bekezdés a biztosító év végi mérlegére vonatkozóan tartalmaz megállapítást, amely alapján az eszközalap mérlegfordulónapi értékét a feltételek fennállása esetén könyvvizsgáló által adott becsléssel kell megállapítani.

A fentiekre tekintettel a PSZÁF korábban már hivatkozott felfüggesztő határozatára is figyelemmel nem volt lehetőség a fogyasztók kérelmének beérkezésekor az aktuális befektetési érték, valamint az aktuális visszavásárlási összeg meghatározására.

A Pénzügyi Szolgáltató válasziratában kihangsúlyozta, hogy a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét folyamatosan és haladéktalanul értesítette a vonatkozó időszakban tett intézkedéseiről az ügyfelek folyamatos tájékoztatásával együtt. A honlapján szereplő 2008. november 24. napján módosított ismertetőben is tájékoztatta ügyfeleit, hogy a befektetési egységekkel kapcsolatos tranzakciók tényleges végrehajtására továbbra sincs módjuk.

Álláspontja szerint a felfüggesztés jogszerűségét igazolja a Kormány által 2013 májusában előterjesztett T/11108 számú törvényjavaslat is, amely a Bit. módosításával egyértelmű megoldást nyújt a 2008 novemberében felmerült problémák esetén követendő eljárásra.

A Pénzügyi Szolgáltató az előadott indokok alapján kérte a Kérelmező Kérelmének, mint megalapozatlannak az elutasítását, az eljárás megszüntetését.

A Pénzügyi Szolgáltató válasziratában nyilatkozott, hogy a Pénzügyi Békéltető Testület döntését kötelezőként nem fogadja el, a döntésnek alávetni magát nem kívánja.

Az ügyben 2013. május 23. napján megtartott meghallgatáson a Kérelmező kérelmét fenntartotta. Utalt a Pénzügyi Békéltető Testület 1701-2/2012 szám alatt meghozott, álláspontja szerint iránymutató ajánlására, az abban alkalmazott indokolásra, mely szerint értékelési napok meghatározhatóak voltak a feltételek szerint. A Bit. módosítására vonatkozó törvényjavaslat pedig éppen azt jelzi, hogy 2008-ban nem volt törvényes háttere annak, hogy a Pénzügyi Szolgáltató megtagadja a visszavásárlások szerződészerű végrehajtását, hiszen erre a mai napig nincs törvényes lehetősége. Nyilatkozott, hogy a visszavásárlás igénylésekor 100%-ban ingatlan alapon voltak elhelyezve a befektetési egységek. A kötvénykölsönnel kapcsolatban akként nyilatkozott, hogy álláspontja szerint vitatható, hogy hitel- és pénzkölsön nyújtással foglalkozhatott-e a Pénzügyi Szolgáltató, így kamatfizetési kötelezettséget nem ismer el, hiszen saját pénzéből nyújtott számára „kölsönt”.

A meghallgatáson a Pénzügyi Szolgáltató képviselője fenntartotta a válasziratban foglaltakat. Kiemelte, hogy a kötvénykölsönt kifejezetten a Kérelmező megsegítésére folyósította a Pénzügyi Szolgáltató, mégpedig a Kérelmező kérésére tekintettel. Nem tudott nyilatkozni, hogy a kötvénykölsön nyújtásának szabályai ezen termék esetén rögzítve vannak-e. Vitatta, hogy a 2012-ben hozott ajánlás releváns lenne, tekintettel az előkészített törvényjavaslatra. A Pénzügyi Szolgáltató a mögöttes befektetési alap felfüggesztése miatt lehetetlen helyzetbe került, de a törvényjavaslat iránymutatást nyújt arra vonatkozóan, miként járjon el egy biztosító, ha illikviddé válik egy eszközalap. A törvénytervezet szövegéből pedig egyértelmű,

hogy a 2008-as helyzetben illikviddé vált az ingatlanalap, mert az alapkezelő felfüggesztette az egységek visszaváltását. A Kérelmező által hivatkozott 8/2001. (11.22.) PM rendelet nem alkalmazható a visszavásárlásra, mert az teljes egészében az éves záráshoz kapcsolódó elszámolásokhoz tartozik. Kiemelte ezen rendelet 15 § (2) bekezdését, mely szintén záró árfolyamról és ritka kereskedésű értékpapír értékelésről szól. Mindezek miatt – álláspontja szerint – nem alkalmazható ez a rendelet jelen jogvitában. Azért sem alkalmazható egyébként, mert nemhogy lehetőség nem volt az árfolyam meghatározására, de az egyenesen lehetetlen volt. A könyvvizsgálónak pedig nem feladata, hogy egyes napokra árfolyamokat határozzon meg.

Egyezségi ajánlatként előterjesztette, hogy kész a nyújtott kölcsönök kamatától eltekinteni. Ennek alapján vállalta, hogy 181.164 Ft illetve 18.904 Ft, összeget és annak kifizetésig járó kamatait megfizeti a Kérelmező részére, amennyiben a Kérelmező valamennyi további igényéről lemond.

A Kérelmező képviselője az egyezségi ajánlatra vonatkozó nyilatkozatának megtételére határidőt kért.

A Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa a meghallgatást, a felek nyilatkozatára tekintettel, egyezség reményében elhalasztotta. Egyúttal felhívta a Kérelmezőt, hogy 8 (nyolc) napon belül nyilatkozzon a Pénzügyi Szolgáltató egyezségi ajánlatára.

A Kérelmező képviselője 2013. május 31. napján kelt levelével nyilatkozott, hogy a Pénzügyi Szolgáltató által előterjesztett egyezségi ajánlatot a Kérelmező nem fogadja el.

A meghallgatáson a Kérelmező és Pénzügyi Szolgáltató képviselője kifejezetten nyilatkozott, hogy a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (Psztv.) 87. § (5) bekezdésében foglaltak alapján az eljárás írásbeli lefolytatásához, a meghallgatás mellőzéséhez hozzájárulnak. Ennek alapján a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa a felek kérelmére elrendelte az eljárás írásbeli lefolytatását és a rendelkező részben foglalt ajánlást bocsátotta ki.

A Kérelmező Kérése az alábbi indokoknál fogva **részben megalapozott**.

1. Az eljárásban megállapított tényállás szerint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete befektetési jegyek forgalmazásának felfüggesztéséről szóló J-III-200/2008. számú, 2008. november 7. napján kelt határozatával (a továbbiakban: *Határozat*) a Határozat mellékletében megjelölt alapkezelők által kezelt, a Határozat mellékletében megjelölt nyilvános vagy zártkörű nyílt végű ingatlanalapok (továbbiakban: ingatlanalap) illetve a nyilvános ingatlanalapokba befektető befektetési alapok (továbbiakban: ingatlanalapok alapja) befektetési jegyeinek folyamatos forgalmazását 10 forgalmazási napra felfüggesztette.

A felfüggesztés érintette a Kérelmező befektetési egységekhez kötött életbiztosítási szerződéséhez kapcsolódó Ingatlan eszközalapot is, mivel az annak összetételében szereplő CARION Ingatlan Befektetési Alap és a Raiffeisen Ingatlan Alap szerepelt a Határozat mellékletében.

A tárgybeli ingatlanalapok folyamatos forgalmazásának felfüggesztése 2008. november 21. napján szűnt meg.

A felfüggesztésre hivatkozással a Pénzügyi Szolgáltató a Kérelmező 2008. november 21. napján benyújtott visszavásárlási kérelmét a biztosítási feltételektől eltérően, 2009. március 30. napi árfolyam mellett 2009. április 8. napi utalással teljesítette. Ennek körében a Pénzügyi Szolgáltató arra hivatkozott, hogy a Határozat az alapkezelők kötelezésével a Pénzügyi Szolgáltató vonatkozó eszközalapjának befektetési háttérét képező befektetési alapok forgalmazásának feltételeit olyan mértékben befolyásolta, hogy értékelési nap meghirdetésére nem volt lehetőség. Az ingatlanalapok alapkezelői a felfüggesztés időszaka alatt a kezelési szabályzatukat úgy módosították, hogy a visszaváltási tranzakciók elszámolására 90 munkanapos határidővel vállaltak kötelezettséget, melynek során a visszaváltási megbízásokat azok beadását követő 90 kereskedési nappal későbbi árfolyamon teljesítették. Ennek folytán a Pénzügyi Szolgáltató Ingatlan eszközalapaiban lévő befektetési jegyek tényleges árfolyamát, a befektetési egységek visszaváltására adott megbízás beadásától számított 90 kereskedési napig nem ismerhette, így az ügyfelek ez irányú igényeinek teljesítésére tényleges árfolyam hiányában a szerződési feltételek szerinti T+1 munkanapos elszámolási határidőn belül nem volt lehetőség.

2. A jogvita elbírálása során a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsának elsősorban meg kellett vizsgálnia, hogy a Pénzügyi Szolgáltató jogosult volt-e a befektetési egységekhez kötött életbiztosítási szerződésekben a visszavásárlási kérelmek teljesítése tekintetében a biztosítási feltételekben rögzített (így különösen a visszavásárlási kérelmek teljesítésének idejére vonatkozó) szerződéses rendelkezésektől eltérni a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által meghozott Határozat alapján kialakult piaci helyzetben.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 205/B. § (2) bekezdése kimondja, hogy külön tájékoztatni kell a másik felet arról az általános szerződési feltételről, amely a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. Ilyen feltétel csak akkor válik a szerződés részévé, ha azt a másik fél – a külön, figyelemfelhívó tájékoztatást követően – kifejezetten elfogadta.

A biztosítókról és a biztosítási tevékenységről szóló 2003. évi LX. törvény (a továbbiakban: Bit.) 96. § (1) bekezdésének d) pontja értelmében a biztosítási szerződésnek tartalmaznia kell a biztosító szolgáltatása teljesítésének módját, idejét, külön feltételeit, a biztosító mentesülésének vagy szolgáltatása korlátozásának feltételeit.

A Bit 166. § (6) bekezdése értelmében, a Bit. 166. § (2) bekezdésben meghatározott, az életbiztosítási szerződés megkötése előtt átadandó tájékoztatónak és a biztosítási szerződési feltételeknek figyelemfelhívásra alkalmas módon kell tartalmaznia a biztosító mentesülésének a szabályait, a biztosító szolgáltatása korlátozásának a feltételeit, a biztosítási szerződésben alkalmazott kizárásokat, valamint minden, a szokásos szerződési gyakorlattól, a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen vagy valamely korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltérő feltételt.

A Ptk. és Bit. fent idézett, kógens rendelkezései alapján, miután a szolgáltatás teljesítésének fentiek szerinti, ideiglenes megtagadása nyilvánvalóan nem minősíthető szokásos szerződési gyakorlatnak, a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsának megítélése alapján ezen feltételek csak akkor válnak a szerződés részévé, ha az ügyfél ezeket – külön, figyelemfelhívó tájékoztatást követően – kifejezetten elfogadta. A Kérelemmel érintett ügyben tehát csak abban az esetben volt erre lehetősége a Pénzügyi Szolgáltatónak, ha ezen teljesítési korlátozások lehetősége a biztosítás általános szerződési feltételeiben egyértelműen rögzítésre

kerültek. Ennek hiányában a Pénzügyi Szolgáltató a biztosítási feltételekben szabályozott módon és időben köteles a Kérelmező visszavásárlási kérelmét teljesíteni.

Ennek alapján a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa megvizsgálta, hogy a Kérelmező és a Pénzügyi Szolgáltató között létrejött TALON Pro módozatú befektetéssel kombinált, egyszeri díjas életbiztosítás Szerződési Feltételeiben (a továbbiakban: *Feltételek*) található-e a visszavásárlási kérelmek teljesítésének felfüggesztésére vonatkozó rendelkezések.

A Bit. 10. számú, az ügyfelek tájékoztatásáról szóló mellékletének B) pontjának 3.2. alpontja szerint az életbiztosítási termékismertető minimális tartalmát képezi befektetési egységekhez kötött életbiztosítások esetén az ügyfélhez intézett kötelező figyelemfelhívás, miszerint a befektetett egységek értéke csökkenhet, illetve növekedhet. Ezzel összefüggésben tájékoztatni kell az ügyfelet arról is, hogy a biztosítási szerződésben rögzített tőkegarancia vagy tőke- és hozamgaranciára vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően az egységek értékének változásából eredő kockázatot ki viseli.

A fentiekkel kapcsolatban a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa rámutat, hogy a befektetési egységekhez kötött életbiztosítások esetén a Bit. fenti hivatkozott rendelkezése a befektetési kockázat ügyfelek tekintetében való megnyilvánulását a befektetési egységek értékének változásában ragadja meg, a befektetési kockázat fogalomkörében a szolgáltatás teljesítésének időpontjára vonatkozó szerződéses rendelkezések relatív voltát közvetlenül sem jeleníti meg.

A Feltételek 9. pontja a Bit. fent hivatkozott rendelkezése alapján a kockázatviselés körében tartalmazza, hogy *„az árfolyamok ingadozásának kockázatát pedig teljes egészében a szerződő viseli”*.

A Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa a fentiek alapján megállapította, hogy Kérelmezők által benyújtott visszavásárlási kérelem teljesítésének ideiglenes megtagadására, korlátozására a Feltételek idézett, általános érvényű, az ügyfél befektetési kockázatviseléséről szóló rendelkezései nem adnak jogalapot.

Ennek alapján a Kérelmezők visszavásárlási kérelmét, a visszavásárlási összeg megfizetését a Feltételek rendelkezései szerint kellett volna teljesíteni, ennek ideiglenes megtagadásával a Pénzügyi Szolgáltató szerződésszegést követett el.

A Feltételek V. fejezetének 23. pontja alapján a szerződő a tartamon belül bármikor kérheti szerződése visszavásárlását. A 24. pont szerint valamely időpontban az aktuális visszavásárlási összeg megegyezik az igény írásbeli bejelentésének biztosítóhoz történő beérkezését és egyértelmű azonosítását követő értékelési napon számított befektetési értéknek az 1. sz. melléklet visszavásárlási táblázata szerinti százalékkal.

A Feltételek értelmező rendelkezéseket tartalmazó I. fejezetének 7. pontja alapján a biztosító az eszközalapokat lehetőség szerint minden tőzsdei napon, az ún. értékelési napokon újraértékeli. Az eszközalapok ezen aktuális értéke alapján történik a befektetési egységek vételi és eladási árának megállapítása. A befektetési egység vételi ára az az eszközalaponként meghatározott aktuális ár(folyam), melyet a biztosító a szolgáltatások kifizetésekor, a befektetési egységek készpénzértékének kiszámításakor alkalmaz. A vételi árfolyam az eszközalap aktuális értékének és az alapon kezelt összes egység számának a hányadosa.

Mivel a Feltételek a visszavásárlási összeg megfizetése tekintetében nem tartalmaznak külön rendelkezést, ezért a Feltételek általános, a biztosító szolgáltatásainak esedékes kifizetéseire irányadó szabályok alkalmazhatók. Ennek alapján a biztosító szolgáltatását az igény elbírálásához szükséges összes irat beérkezését és egyértelmű azonosítását követő értékelési napon érvényes befektetési érték alapján állapítja meg, a kifizetést pedig az ezt követő 15 napon belül teljesíti.

A Feltételek fenti rendelkezései alapján a Pénzügyi Szolgáltatónak a visszavásárlási összeget, a Kérelmező visszavásárlási igényének Pénzügyi Szolgáltatóhoz történő beérkezését és egyértelmű azonosítását követő értékelési napon, azaz a következő tőzsdei napon számított befektetési értéken kell megállapítania, a Feltételek 1. számú mellékletében meghatározott számítási mód szerint. Az így megállapított visszavásárlási összeget pedig az igénybejelentést követő 15 napon belül kell teljesíteni a Kérelmező felé.

A Kérelmező visszavásárlási kérelme 2008. november 21. napján került a Pénzügyi Szolgáltató felé benyújtásra, melynek folytán a Pénzügyi Szolgáltatónak az ezen időpontot követő első értékelési (tőzsdei) napon számított befektetési értéken kellett megállapítani a visszavásárlási összeget.

A Határozatban megjelölt ingatlanalapok, így az Ingatlan eszközalap összetételében szereplő CARION Ingatlan Befektetési Alap és a Raiffeisen Ingatlan Alap folyamatos forgalmazásának felfüggesztése szintén 2008. november 21. napján szűnt meg. Ennek alapján a következő értékelési (tőzsdei) napnak 2008. november 24. napja minősül.

A fentiek szerint a Pénzügyi Szolgáltatónak a Kérelmező visszavásárlási megbízása alapján a Kérelmező életbiztosításának visszavásárlási értékét 2008. november 24. napi értéknapal kellett megállapítania, az így megállapított visszavásárlási összeget pedig 2011. december 10. napjáig kellett teljesíteni a Kérelmező felé (esedékesség).

Mivel a visszavásárlási összeg megfizetésére a Pénzügyi Szolgáltató biztosítási szolgáltatás megfizetésére vonatkozó kötelezettség esedékességét követő időpontban kerül sor, ennek alapján az adott összeg után a Pénzügyi Szolgáltatót a késedelembe esés időpontjától a megfizetés időpontjáig terjedő időszakra vonatkozóan, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 301. § (1) bekezdése alapján késedelmi kamat fizetési kötelezettség terheli.

3. A Pénzügyi Szolgáltató az eljárás során előadta, hogy a Határozat az alapkezelők kötelezésével a Pénzügyi Szolgáltató vonatkozó eszközalapjának befektetési háttérét képező befektetési alapok forgalmazásának feltételeit olyan mértékben befolyásolta, hogy a kétoldalú árjegyzés hiánya miatt értékelési nap meghirdetésére nem nyújtott lehetőséget egészen az első tényleges készpénzforgalommal összekötött elszámolási napig, azaz 2009. április 1. napjáig.

A Pénzügyi Szolgáltató ezen hivatkozására figyelemmel az eljáró tanács megvizsgálta, hogy a Pénzügyi Szolgáltatónak kötelezettsége volt-e, illetve volt-e módja az adott időszakban az Ingatlan eszközalapban lévő befektetési eszközök értékelésére.

Az eszközalapokban lévő befektetési eszközök értékelésének szabályait a 8/2001. (II. 22.) PM rendelet (a továbbiakban: Tartalékrendelet) tartalmazza. A Tartalékrendelet 15. § (2) bekezdése szerint az eszközalapban lévő befektetési eszközök értékelésének irányadó szabálya, hogy a befektetési eszközt azon a piacon kialakult piaci záróáron kell értékelni, melyen az adott befektetési eszköz forgalmának legnagyobb része megvalósul. Az eszközalap

nettó eszközértékét a portfólióban lévő eszközök lehető legfrissebb árfolyam-információkat tükröző értékének alapulvételével kell kiszámítani. Ha az eszköz ritka kereskedése miatt (pl. ingatlan) annak piaci értékéről friss információ nem áll rendelkezésre, akkor az értéket könyvvizsgáló becslése alapján kell megállapítani.

Az eszközalapokban lévő befektetési jegyek piaca nem más, mint az adott befektetési jegyet értékesítő és visszaváltó alapkezelő, a befektetési jegyek árfolyama pedig az alapkezelő által meghatározott árfolyam. Az eszközalapok értékelésének egyik lehetséges módja tehát az alapkezelők által megállapított árfolyamok figyelembevételével történő értékelés. A tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (a továbbiakban: Tpt.) vizsgált időszakban hatályos 266. §-a szerint a befektetési alap nettó eszközértékét a letétkezelő határozza meg. Az alap nettó eszközértékét befektetési jegy sorozatonként, az alap eszközeire vonatkozó lehető legfrissebb piaci árfolyam-információk alapján, az alap kezelési szabályzatában írtak szerint kell meghatározni. A Tpt. 266. § (3) bekezdése kimondja továbbá, hogy a nyílt végű befektetési alap nettó eszközértékét és az egy befektetési jegyre jutó nettó eszközértéket minden forgalmazási napra meg kell állapítani és a Tpt. 34. § (4) bekezdésében meghatározott helyen közzé kell tenni, valamint a forgalmazási helyeken a befektetők számára hozzáférhetővé kell tenni.

A fenti törvényi kötelezettség alapján az érintett ingatlanalapok letétkezelői mind a felfüggesztés időtartama alatt, mind a felfüggesztést követően valamennyi forgalmazási napra megállapították az érintett alapok egy befektetési jegyre jutó nettó eszközértéket és ezen értékeket a Tpt. 34. § (4) bekezdésében meghatározott helyeken, így különösen a kibocsátók és forgalmazók honlapján közzétették.

Amennyiben a Pénzügyi Szolgáltató szerint nem állt rendelkezésére az eszközalapban lévő eszközök értékelését lehetővé tevő árfolyam, úgy a Pénzügyi Békéltető Testület álláspontja szerint nem lett volna akadálya a Tartalékrendelet 15. § (2) bekezdésében meghatározott másik értékelési mód alkalmazásának. Nem helytálló ezért a Pénzügyi Szolgáltató azon érvelése, mely szerint az alapkezelők kezelési szabályzatának módosítása következtében előállt helyzet alapot adott arra, hogy Feltételek 7. pontjában foglaltakra hivatkozással – ti. hogy a Pénzügyi Szolgáltató csak „lehetőség szerint” köteles minden tőzsdei napon újraértékelni az eszközalapokat – a kérdéses időszakban ne értékelje újra az eszközalapokat, és ne hirdessen a befektetési egységekre vonatkozóan árfolyamot.

A Feltételek V. fejezetének 24. pontja alapján valamely időpontban az aktuális visszavásárlási összeg megegyezik az igény írásbeli bejelentésének biztosítóhoz történő beérkezését és egyértelmű azonosítását követő értékelési napon számított befektetési értéknek az 1. sz. melléklet visszavásárlási táblázata szerinti százalékával.

A Feltételek I. fejezetének 7. pontja alapján a biztosító az eszközalapokat lehetőség szerint minden tőzsdei napon, az ún. értékelési napokon újraértékeli. Az eszközalapok ezen aktuális értéke alapján történik a befektetési egységek vételi és eladási árának megállapítása. A befektetési egység vételi ára az az eszközalaponként meghatározott aktuális ár(folyam), melyet a biztosító a szolgáltatások kifizetésekor, a befektetési egységek készpénzértékének kiszámításakor alkalmaz. A vételi árfolyam az eszközalap aktuális értékének és az alapon kezelt összes egység számának a hányadosa. A befektetési egység eladási ára az az eszközalaponként meghatározott aktuális ár(folyam), melyet a biztosító a biztosítási díj befektetési egységekre történő átszámításánál alkalmaz.

Az eladási és vételi ár egymáshoz való viszonyát a Feltételek 3. számú mellékletének 4. pontja határozza meg, mely szerint az eladási ár a vételi árat az eladási ár 4,5%-ával haladja meg.

A Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa megállapítja, hogy a Tpt., a Tartalékrendelet és a Feltételek fent hivatkozott rendelkezései alapján a Pénzügyi Szolgáltatónak lehetősége lett volna az eszközalapok aktuális befektetési értékének és így a Kérelmező életbiztosításainak a visszavásárlási értékének megállapítására és ez egyben jogszabályi kötelezettsége is lett volna.

4. A Kérelmező Kérelmében indítványozta, hogy a részére folyósított 5.000.000 Ft és 6.000.000 Ft értékű kötvénykölcsonök tőkeértéken, kamat felszámítása nélkül kerüljenek beszámításra a részére kifizetésre kerülő visszavásárlási összegbe.

Ezzel kapcsolatban a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa rá kíván mutatni, hogy a felek között, 2008. december 5. napján, 5.000.000 Ft kölcsönösszeg és 11,5% ügyleti kamat mellett létrejött, valamint a 2009. március 20. napján, 6.000.000 Ft kölcsönösszeg és 11,5% ügyleti kamat mellett létrejött kölcsönszerződések a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsának megítélése szerint érvényesen létrejött szerződések. Amennyiben a Kérelmező ezen szerződések érvényességét vitatja, úgy az érvénytelenségre (megtámadásra) irányadó szabályok szerint, ezen igényét polgári peres eljárás keretében érvényesítheti.

Erre figyelemmel a Pénzügyi Békéltető Testület megítélése szerint a kölcsönszerződésekből fakadó tőke és kamatkövetelés a Pénzügyi Szolgáltató jogos igénye, amelyet az erre irányadó szabályok szerint nyilatkozatával beszámíthat a Kérelmező vele szemben fennálló egynemű és lejárt követelésébe. A Pénzügyi Szolgáltató beszámításra irányuló nyilatkozata hiányában a Pénzügyi Békéltető Testület ezen kérdés tekintetében döntést nem hozhatott.

5. A Pénzügyi Szolgáltató az eljárás során hivatkozott arra, hogy a felfüggesztés jogszerűségét igazolja a Kormány által 2013 májusában előterjesztett T/11108 számú törvényjavaslat is, amely a Bit. módosításával egyértelmű megoldást nyújt a 2008 novemberében felmerült problémák esetén követendő eljárásra.

Ezzel kapcsolatban a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa rá kíván mutatni, hogy a Pénzügyi Szolgáltató által hivatkozott törvényjavaslat, és az annak alapján elfogadott 2013. évi LXXXVI. tv. a Kérelemmel érintett időpontban nem minősült hatályos jogszabálynak, így joghatások kiváltására nem alkalmas, abból jogok keletkezését, megszűnését levezetni nem lehet. Erre figyelemmel a Pénzügyi Szolgáltató ezen hivatkozásának figyelembevételére az eljárás során nem volt lehetőség. Az eljáró tanács emellett megjegyzi, hogy az eszközalapok felfüggesztése miatt előálló helyzet kezelése álláspontja szerint éppen azért igényelt jogszabályi rendezést, mert önmagában a szerződéses rendelkezések alapján a jogszabályban foglalt eljárás alkalmazására – így többek között a visszavásárlási kérelmek teljesítésének megtagadására – nem volt lehetőség.

6. A Kérelmező eljárás lefolytatásával kapcsolatban előterjesztett költségigényével kapcsolatban a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa kiemeli, hogy a Pszttv. 95. § (3) bekezdése értelmében csak a kötelezést tartalmazó határozatokban van lehetőség az eljárási költségek összegéről és viseléséről rendelkezni. Mivel az adott ügyben a Pénzügyi Szolgáltató alávetési nyilatkozatot nem tett, így esetében kötelezést tartalmazó határozat nem hozható. Ajánlás esetén költségigény érvényesítésének nincs helye.

A Psztv. 94. § b) pontja alapján egyezség hiányában a tanács az ügy érdemében ajánlást tesz, ha a kérelem megalapozott, azonban a 4. §-ban meghatározott törvények hatálya alá tartozó személy vagy szervezet az eljárás kezdetekor úgy nyilatkozott, hogy a tanács döntését kötelezőként nem ismeri el, illetve ha a tanács döntésének elismeréséről egyáltalán nem nyilatkozott.

Mivel a Kérelmező Kérélmé a fentiek szerint részben megalapozott és a Pénzügyi Szolgáltató az ügyben alávetési nyilatkozatot nem tett, az eljáró tanács a rendelkező rész szerinti ajánlást adta ki.

Figyelemmel arra, hogy a meghallgatáson a Kérelmező és Pénzügyi Szolgáltató képviselője kifejezetten nyilatkozott, hogy a Psztv. 87. § (5) bekezdésében foglaltak alapján az eljárás írásbeli lefolytatásához, a meghallgatás mellőzéséhez hozzájárulnak, és ennek alapján a Pénzügyi Békéltető Testület eljáró tanácsa a felek kérelmére elrendelte az eljárás írásbeli lefolytatását, a 2013. július 8. napján 14 óra 30 percre kitűzött meghallgatás törlésre kerül.

Budapest, 2013. június 27.

Fábián Attila
eljáró tanács aláírásban
akadályozott tagja helyett
Dr. Matovics Ruben Ferenc s.k.,
eljáró tanács elnöke

Dr. Matovics Ruben Ferenc s.k.,
eljáró tanács elnöke

Dr. Sebestyén Ádám
eljáró tanács aláírásban
akadályozott tagja helyett
Dr. Matovics Ruben Ferenc s.k.,
eljáró tanács elnöke